

EL LLEGAT DE MAIG DEL 68 I LES NOVES REALITATS DEL SEGLE XXI

El 2018 ha fet cinquanta anys de tot, o de quasi tot. Fa cinquanta anys, en primer lloc, d'aquell Maig francès del 1968 en què els estudiants universitaris de París sortiren al carrer demanant l'impossible (*Soyons réalistes, demandons l'impossible!*) i invitant a trobar la platja sota les llambordes (*Sous les pavés, la plage!*), davant la incomprensió de les generacions més grans i, en particular, de l'esquerra oficial. Fa cinquanta anys, també, de la invasió de Txecoslovàquia per les tropes del Pacte de Varsòvia, que posaren fi a la «primavera de Praga» i, amb ella, a l'aposta per un «socialisme de rostres humans» (com l'havia batejat el seu impulsor, Alexander Dubcek). Fa cinquanta anys, igualment, de la massacre de la Plaza de las Tres Culturas de la ciutat de Mèxic, en la qual van morir a mans de l'exèrcit i de les forces policials entre dues-centes i tres-centes persones —la majoria estudiants universitaris—, en una operació que el govern mexicà acaba de reconèixer ara, en el cinquanta aniversari dels fets, com un crim d'estat. I, naturalment, 1968 va ser també l'any dels Jocs Olímpics de Mèxic i de la protesta d'alguns atletes negres contra la segregació racial als Estats Units, tot fent la salutació del Black Power mentre sonava l'himne nord-americà; l'any de la mort de Iuri Gagarin, el primer ésser humà a l'espai, i dels assassinats de Martin Luther King i de Robert F. Kennedy; l'any del primer atemptat d'ETA, que acabà amb la vida de l'inspector de policia Melitón Manzanás; l'any de l'estrena de la pel·lícula *2001. Una odissea de l'espai* de Stanley Kubrick; l'any que va nàixer el Partit Socialista d'Alliberament Nacional dels Països Catalans com una escissió del Front Nacional de Catalunya; l'any que va aparèixer el primer volum de les Obres Completes de Joan Fuster, un «clàssic» de la literatura catalana als 45 anys...

Fa cinquanta anys, en particular, de la pèrdua de la «ingenuïtat» i de les certeses en què havia viscut el món en les dues dècades que seguiren la Segona Guerra Mundial, i de la constatació que tot, fins i tot —o sobretot— allò personal, és «polític». Reivindicacions que fins aleshores havien estat relegades a un segon pla o ajornades per a l'endemà de la revolució, com el feminisme, la llibertat sexual, els drets nacionals o la lluita contra la discriminació racial i pels drets civils, passaren

a ocupar ara un lloc central i a concretar i donar cos a les utopies revolucionàries. La revolució era, al mateix temps, social i nacional, sexual i cultural. No era només l'ordre polític de la postguerra el que estava en qüestió —o sí, si s'entén l'adjectiu «polític» en el seu sentit més ampli. Era tot l'ordre establert, els seus pilars culturals i materials, el que calia demolir. Ara que es revisa i es posa en qüestió el llegat del Maig de 1968, injustament acusat d'haver substituït les contradiccions «bàsiques», fonamentals, com l'antagonisme social, la lluita de classes, per la reivindicació identitària —la identitat sexual i de gènere, nacional, racial, cultural...—, cal recordar que, més que el 1945 i la fi de la Segona Guerra Mundial, 1968 i els canvis que va engendrar o catalitzar marquen l'inici dels temps moderns, el punt d'arrancada de la Gran Transformació que ha caracteritzat i caracteritza encara la nostra contemporaneïtat. El ritme històric s'ha accelerat en aquests últims cinquanta anys, amb noves cotes de desenvolupament econòmic i social, un major accés a l'educació i la cultura, unes estructures polítiques més democràtiques i, sobretot, una revolució tecnològica sostinguda (de la primera revolució informàtica a les noves tecnologies de la informació i la comunicació o la Intel·ligència Artificial). Però també gràcies a les «petites» i múltiples revolucions en tots els àmbits —i en primer lloc, el personal— que esclataren o s'iniciaren el 1968, ara fa cinquanta anys, i que tant han contribuït a transformar el nostre món i, també, la nostra manera de pensar-nos i de reconèixer-nos. El que som i el que és el món d'avui és el resultat de molts processos històrics, alguns de seculars i d'altres de més llarg abast temporal encara (com el canvi climàtic), però sobretot dels canvis i les transformacions que s'han succeït en aquests últims cinquanta anys en tots els ordres: l'economia, la política, la demografia, la geopolítica, la societat, la cultura, les idees i les percepcions... Lluny de qualsevol celebració o revisió de l'efemèride, *L'Espill* dedica aquest número monogràfic a considerar aquests canvis en perspectiva, per tal d'entendre millor el punt en què ens trobem i d'identificar i acarar amb idees i arguments solvents, a càrrec de reconeguts autors, alguns dels reptes més importants del present i del futur immediat.